

KATARZYNA AGNIESZKA KŁOSOWSKA

ORCID: 0000-0002-5534-6661

Uniwersytet Szczeciński, Szczecin

klosowska.k.a@gmail.com

Madka – zjawiska językowe w nowym typie memów o matkach

Słowa kluczowe

memy internetowe, język w internecie, stereotyp matki

Keywords

internet memes, language in the internet, stereotype of mother

Matka jako fundamentalna postać nierozzerwalnie związana z rodziną doczekała się wielu opracowań traktujących o jej wizerunku¹, językowym obrazie², a także stereotypach z nią związanych³. Są wśród nich również te uwzględniające zmiany, jakie zaszły w jej wizerunku na przestrzeni lat, jak choćby *Pożegnanie z Matką Polką* pod redakcją Renaty Hryciuk i Elżbiety Korolczuk⁴. Przedmiotem artykułu są zjawiska językowe występujące

¹ Elżbieta Skorupska-Raczyńska, „Językowa kreacja matki w *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej”, *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria językoznawcza* 12 (2013): 189–205; Izabela Kowalczyk, „Matka-Polka kontra supermatka?”, *Czas Kultury*, 5 (2003): 11–21; Bogusława Budrowska, *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety* (Wrocław: Wydawnictwo Funna, 2000).

² Kazimierz Długosz, „Językowy obraz kobiety i mężczyzny w polszczyźnie potocznej”, *Prace Filologiczne* 45 (2000), 121–131.

³ Andrzej Wejland, *Obrazy grup społecznych: studium metodologiczne* (Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, 1991).

⁴ Renata E. Hryciuk, Elżbieta Korolczuk, red., *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce* (Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012).

w nowym typie memów dotyczących matek – memach o *madkach*. Podstawę materiałową badań stanowią przykłady wyekscerpowane ze wszystkich dostępnych źródeł internetowych, z wykorzystaniem m.in wyszukiwarki Google, a także wewnętrznych wyszukiwarek występujących na forach, portalach internetowych oraz w mediach społecznościowych.

Według USJP matka to ‘kobieta, która urodziła dziecko i zwykle je wychowuje’⁵, jednak jak dowodzi Jerzy Bartmiński, w potocznym odczuciu językowym i praktyce komunikacyjnej matka jest również czymś więcej. W intuicji przeciętnego użytkownika języka matce przysługuje pewna pozytywna, społecznie uzgodniona charakterystyka: matka opiekuje się dziećmi, karmi piersią, daje schronienie, jest czuła, serdeczna, winna być również traktowana z czułością i serdecznością, zajmuje ważną pozycję społeczną, uczy dzieci, które mają być jej posłuszne, matkę kocha się i jest się jej wdzięcznym za opiekę⁶. Postać ta kojarzona jest głównie z miłością, ale także z opiekuńczością, wyrozumiałością, poświęceniem, troskliwością, dobrocią i oddaniem⁷. To właśnie te cechy tworzą językowy obraz prawdziwej matki i odróżniają ją na poziomie społecznej normy semantycznej od np. matki wyrodnej⁸.

Jerzy Bartmiński, pisząc swoją rozprawę już ponad dekadę temu, nie mógł oczywiście się spodziewać, że polski etos macierzyński, wywodzący się w głównej mierze z katolicyzmu, stanie w sprzeczności z nowym, obserwowanym obecnie w przestrzeni internetowej etosem. Stereotyp matki Polki stał się inspiracją do tworzenia wszelakich żartów (również w formie memów) nawiązujących do cech typowej matki, które na ich użytek są przejawiane i zniekształcane – np. troskliwość przedstawiana jest w nich jako nadopiekuńczość, a sprawne zarządzanie domem jako apodyktyczność. Memy dotyczące tradycyjnych matek tworzone są przeważnie w sposób szablonowy, konwencjonalny, typowy dla innych tematycznych memów, jednak, co podkreśla Iwona Burkacka, o wiele ważniejszy jest w nich tekst niż umownie przyjęta grafika, służąca jedynie jako rodzaj odniesienia (tło)⁹.

W ostatnim czasie w przestrzeni internetowej wyodrębnił się nowy typ matki – ironicznie nazywany przez internautów *madką*. To już nie matka Polka, nie matka troskliwa, opiekuńcza, ale ta nieporadna, nieprzystosowana, wręcz patologiczna. Pierwowzoru tego zjawiska można dopatrywać się w tekście Zbigniewa Mikołajki: *Wózkowe – najgorszy gatunek matki*, opublikowanego na łamach „Wysokich Obcasów Extra” w 2012 roku¹⁰. Był to pierwszy tekst w przestrzeni publicznej atakujący pewien typ matek – leniwych,

⁵ Stanisław Dubisz, red., *Uniwersalny słownik języka polskiego*, t. II (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003), 585.

⁶ Jerzy Bartmiński, „Polski stereotyp matki”, *Postscriptum Polonistyczne* 1 (2008): 36–38.

⁷ Tamże, 40–41.

⁸ Tamże, 36.

⁹ Iwona Burkacka, „Memy a stereotypy”, w: *Internet jako przedmiot badań językoznawczych*, red. Ewa Kołodziejek, Rafał Sidorowicz (Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2017), 17–19.

¹⁰ Zbigniew Mikołajko, „Wózkowe – najgorszy gatunek matki”, *Wysokie Obcasy Extra* 4 (2012).

roszczeniowych, uważających się za wyjątkowe i nietykalne poprzez sam fakt bycia matką. Felieton wywołał dyskusję społeczną i zmienił pozytywną konotację odbioru postaci matki, rozszerzając ją do dzisiejszej prześmiewczej formy – *madki*.

Należy podkreślić, że matka nie straciła wymienionych wcześniej cech, wyodrębnił się jedynie inny, specyficzny rodzaj matki, który jest dziś przedmiotem żartu internetowego, a używane przez nią określenia i zwroty pojawiające się w obrębie sieci częściowo przeniknęły do języka potocznego. Zjawisko to najlepiej obrazują memy internetowe – humorystyczna forma twórczości internetowej. Pojęcie to jest używane najczęściej w celu określenia pewnego rodzaju informacji rozpowszechnianych w internecie przez jego użytkowników. Mogą być one publikowane do ogólnego odbioru na specjalnie przeznaczonych do tego celu portalach, w obrębie serwisów społecznościowych, na forach internetowych lub rozsyłane bezpośrednio między uczestnikami komunikacji sieciowej w prywatnych wiadomościach¹¹.

Memem internetowym najczęściej staje się zdjęcie lub krótki (maksymalnie kilkunastosekundowy) film. Mogą to być także grafiki, animacje, cytaty, dłuższe teksty czy teledyski oraz ich rozmaite połączenia, np. zdjęcie z podpisem. W kontekście niniejszego opracowania istotne jest rozszerzenie tej definicji przez Martę Juzę, która przyjmuje, że „terminem «memy internetowe» określa się również pewne przyjęte wśród internautów zwyczaje, sposoby wypowiedzania się, czy powtarzające się motywy lub tematy rozmów”¹². W ostatnich latach zaobserwować można ewolucję tego internetowego gatunku. Pierwotnie dominował w nich kod wizualny – memy tworzyły zabawne zdjęcia, komiksy i filmy, które uzupełniał krótki, jednozdaniowy podpis. Z czasem rozszerzyło się w nich pole dla kodu werbalnego. Zaczęto odchodzić od prostego podpisu w kierunku bardziej rozbudowanych tekstowo form, aż do takich, jak popularne dziś *copypasty*¹³, w których przestrzeń werbalna w całości wyparła kod obrazowy.

Pojawił się również nowy typ memów, które dobrze obrazują właśnie te o madkach – mem-cytat (*screenshot*), czyli mem będący cytatem. Powstaje on w zupełnie inny sposób niż typowe memy, do których tworzenia potrzebna jest kreatywność nadawcy, bo to autor poprzez odpowiedni podpis nadaje sens swojemu przekazowi. W przypadku memów-cytatów odbywa się to zgoła inaczej – wystarczy zrobić zrzut ekranu zabawnej w jakimś sensie wiadomości lub rozmowy. Przy tego typu memach podpis czy komiksowe dymki nie są już konieczne, kwintesencją żartu staje się sam zapis komunikatu – często ukazującego

¹¹ Marta Juza, „Memy internetowe – tworzenie, rozpowszechnianie, znaczenie społeczne”, *Studia Medioznawcze* 4 (2013): 49.

¹² Tamże.

¹³ „Nazwa pochodząca od dwóch angielskich słów: copy – kopiuj i paste – wklej i oznaczająca tekst, który jest kopiowany i wstawiany w internecie (najczęściej na forach i serwisach społecznościowych). Określenie to zazwyczaj stosuje się do różnego rodzaju memów występujących w formie tekstu i których powszechność jest na tyle duża, że są ogólnie rozpoznawane”. *Copypasta*, dostęp 12.11.2019, <https://www.miejski.pl/slowo-Copypasta>.

pomyłkę nadawcy, jego niewiedzę, nastawienie do odbiorcy lub po prostu popełniane błędy językowe.

Pojęcie mem wywodzi się bezpośrednio z nauki zwanej memetyką – jest to określenie podstawowej jednostki ewolucji kulturowej, analogicznej do genu w ewolucji biologicznej. Zostało ono zaproponowane przez Richarda Dawkinsa w książce *Samolubny gen*, wydanej w 1976 roku. Nazwę zaadaptowano do sfery komunikacji internetowej ze względu na ideę ich rozprzestrzeniania¹⁴. Pod tym względem memy przypominają takie formy przekazu, jak plotka, legenda miejska czy dowcip. Obecnie ich występowanie nie jest ograniczone do tematycznych serwisów internetowych i poprzez łatwość udostępniania mogą pojawiać się dosłownie wszędzie.

Poprzez stale rozszerzające się miejsce występowania memy stały się formą interaktywną. Udostępniony mem-cytat staje się obiektem dyskusji w komentarzach, które mogą przybrać formę zabawy w dopowiadanie jego dalszej treści. Najbardziej popularne komentarze często dołączane są do oryginalnego memu i funkcjonują w sieci jako odrębny byt w formie memu-cytatu z dodatkowym komentarzem, który jest następnie znów udostępniany i komentowany. W niektórych przypadkach zdarza się, że mem-cytat posiada już nie jeden, a kilka komentarzy (często z różnych serwisów), które współgrają ze sobą, tworząc rodzaj gry między poszczególnymi nadawcami i nadając zupełnie inny wydźwięk pierwotnej treści.

Twórcy memów to najczęściej postaci anonimowe, równocześnie ta forma twórczości własnej internautów jest jedną z najpopularniejszych, co może rodzić mylne wrażenie, że tworzeniem memów zajmują się niemal wszyscy użytkownicy internetu. Jest to w dużej mierze gatunek nietrwały (memy funkcjonujące w środowisku internetowym przez kilka lat należą do wyjątków), jednak niektóre memy szybko potrafią stać się *viralem* (ang. ‘wirus’), czyli informacją masowo przekazywaną przez użytkowników sieci.

Rozpowszechniane memy stają się wspólnym skojarzeniem danej grupy odbiorców internetu. Mogą ukazywać stereotypowe cechy danej zbiorowości, grupy osób o określonych poglądach czy typowych zachowaniach¹⁵, jak dzieje się to w przypadku memów o *madkach*. Można je podzielić na dwa główne typy: nowe memy, które wykorzystują cytaty będące źródłem informacji o zachowaniach i języku, jakim posługuje się ta grupa matek, oraz memy tradycyjne – tworzone świadomie przez internautów, które mają naśladować charakterystyczne cechy i zachowania danej grupy. W obrębie tradycyjnych memów o *madkach* oczywiście pojawiają się zarówno te w typowej formie (obraz + podpis), jak i *copypasty*. Kluczowa jest tu jednak nie forma, w jakiej mem występuje, ale ingerencja nadawcy, świadomie podejmującego pewną grę językową poprzez naśladownictwo języka *madek*.

¹⁴ Juza, „Memy internetowe”, 50.

¹⁵ Agnieszka Anna Niekrewicz, *Od schematyzmu do kreacyjności. Język memów internetowych* (Gorzów Wielkopolski: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba z Paradyża, 2015).

Memy-cytaty są wykorzystaniem istniejących w obrębie Sieci tekstów ukazujących pewien wycinek rzeczywistości bądź są ich świadomie stworzoną imitacją. Odbiorca nie jest w stanie określić, czy pierwotny nadawca takiej wiadomości świadomie tworzy przekaz w prześmiewczy sposób, czy posługuje się takim językiem na co dzień i jest nieświadomy tego, że ktoś tę wiadomość powieli w postaci memu, nadając jej nowy sens. Można więc przyjąć, że nadawcą memu nie jest pierwotny autor wiadomości, ale osoba, która decyduje o nadaniu jej właśnie tej formy.

W dyskursie internetowym mem pełni przede wszystkim funkcję ludyczną, więc z założenia ma bawić, ale może przybierać też formę hejtu. Bywa również swoistym *katharsis* dla autora opisującego w mediach społecznościowych swoje spotkanie z typową *madką*. Taka wypowiedź może potem bez jego wiedzy stać się *viralem*. Odbiór memów zależy od wielu czynników, z których najważniejsze są: prawidłowe odczytanie intencji twórcy oraz uwzględnienie wszystkich elementów kontekstu. Memy obrazują pewne zjawiska popkulturowe, budują i wzmacniają stereotypy. Ich poprawna interpretacja bez znajomości dyskursu internetowego jest niemożliwa.

Memy dotyczące *madek* często nawiązują do reklam (*Są rzeczy bezcenne. Za pozostałe zapłacisz uśmiechem bombelka*) oraz wspólnych odniesień kulturowych charakterystycznych dla danych zbiorowości (*Na gurze rurze na dole kszaki mam horom curke dej mi świe-rzaki [sic!]*). Obfitują w typową dla pisowni internetowej nieortograficzność, czyli: błędy ortograficzne, pomijanie lub całkowity brak znaków interpunkcyjnych, przypadkowość stosowania wielkich i małych liter, zwielokrotnianie lub pomijanie znaków, brak znaków diakrytycznych¹⁶. Memy, w tym również te o *madkach*, funkcjonują w wyszukiwarkach, jednak ze względu na ich graficzną formę¹⁷ odnalezienie poszczególnych przykładów użycia danego sformułowania w memach jest bardzo trudne¹⁸.

Omawiany gatunek internetowy zakłada możliwość interakcji i stanowi swoistą grę komunikacyjną, której reguły muszą być znane zarówno odbiorcy, jak i nadawcy. Większość memów o *madkach* zawiera dyrektywne akty mowy. Są to przede wszystkim prośby i żądania, rzadziej pojawiają się napomnienia i nakazy. Wszystkie wyżej wymienione mogą przestoczyć się w groźby bądź wyzwiska w momencie odmowy ich spełnienia. Traktowanie odmowy jako afront to cecha charakteryzująca *madki*. Ich odpowiedzi są pełne agresji i często bardzo wulgarne (nierazko same stają się odrębnymi memami).

¹⁶ Władysław Lubaś, „Polska pisownia w Internecie, prestiż oficjalnej ortografii i jej nauczanie”, w: *Język w mediach: antologia*, red. Małgorzata Kita, Iwona Loewe (Katowice: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Śląskiego, 2014), 281–284.

¹⁷ Również memy-cytaty tworzone są w rozszerzeniach typowych dla zdjęć, czyli jpg, png itp.

¹⁸ Ponieważ wyszukiwarki internetowe nie są w stanie czytać tekstu ze zdjęć, zależy to tak naprawdę wyłącznie od subiektywnego oznaczenia danego memu tytułem przez jego autora. Znacznie łatwiej znaleźć je na tematycznych forach internetowych oraz w grupach tworzonych w obrębie mediów społecznościowych (np. *Beka z madek na forach, Madka and Tatel, Dej mam horom curke*).

Wyrazistą grupę stanowią memy o charakterze prośby, występującej w internecie w ironicznej obecnie formie *Dej mam horom curke* (sic!). W tym wypadku świadomie wykorzystuje się błędy popełnione przez pierwotnego nadawcę w celu zdyskredytowania roszczeniowej postawy tej grupy matek. Ta prośba stała się hasłem opisującym specyficzny typ memów, traktujących o problemach z *madkami* osób sprzedających w internecie. Ta forma jest dodatkowo poszerzana przez inne hasła, takie jak: *dej mnie, dej mi, mam horom curkie/corke*, co ma podkreślać pochodzenie i brak wykształcenia wyśmiewanych osób. Zabieg ten w pierwotnej formie miał wywołać u odbiorcy współczucie i skłonić do zrealizowania prośby.

Do tej grupy można zaliczyć także memy typu: *za uśmiech bombelka, uśmiech bombelka/dziecka/szczęśliwego dziecka/dzieciątka*, które mają na celu uzyskanie czegoś za darmo. Ich autorzy motywują swoją prośbę tym, że nie mają pieniędzy, mają inne wydatki, spełniają rolę kulturową, więc należy im się za to coś od społeczeństwa, dzieci są największym skarbem wspólnoty, dziecko będzie szczęśliwe. Werbalnie artykułowane są w następujący sposób: *Nie rozumiem czemu nauczyciele chcą pieniędzy, przecież najlepszą zapłatą za ich prace jest uśmiech naszych bąbelków, – Kartą, czy gotówką?? – Uśmiechem bombelka poproszę. – Dziękuję, oto 100 zł reszty*. Innym aktem mowy pojawiającym się w memach o *madkach* jest chwalenie się. Z reguły są to memy przedstawiające zdjęcie dziecka z krótkim tekstem, np. *Bombelek mój, mój Bombelek, mój denczelment* (sic!).

Ciekawym zjawiskiem jest pojawienie się neologizmów powstałych w interakcji z *madkami* i stosowanie ich w memach. Część z nich przeniknęła również do języka potocznego. Można je podzielić na dwie główne grupy. Do pierwszej należą nazwy dziecka, np. *gówniak* (*Kiedy gówniak zjadł ziemniaczki, a mięso zostawił*), *kaszojad* (*Może pani pilnować tego małego kaszojada?*), *purchlak* (*Mam powiedzieć psu, żeby nie czekał, bo jakiegoś purchlaka obudzi???*), do drugiej – kobiet, np. *brzuchatka* (*Brzuchatki ..moje pytanie do Was do mam które jednak „próbowały” planować pleć maleństwa*), *bezpłodnica* (*zes jest po***ana bezpłodnico*). Ponadto występują także takie neologizmy, jak: *bezdzielnicy* (*Ja uważam, że „bezdzielnicy” powinni być odlapywani*), *wydobyciny* (*A wasze dzieci nie mają urodzin tylko obchodzą wydobyciny i nie ważcie się nazywać prawdziwymi matkami*), *ciapetki* (*czy te ciapetki są w Biedronkach?*).

Wszystkie wyżej wymienione neologizmy są derywatami. Do odrzeczownikowych należą: *gówniak*, *brzuchatka* oraz *purchlak*. Derywat odprzymiotnikowy to *bezpłodnica*, derywat odczasownikowy – *wydobyciny*. Derywat od wyrażenia przyimkowego stanowią *bezdzielnicy*. Ostatnim elementem są złożenia: *kaszojad* oraz *ciapetki*¹⁹.

W werbalnym kodzie memów o *madkach* pojawiają się także nacechowane ekspresyjnie leksemy pochodzące z odmian środowiskowych, czego przykładem jest m.in. *lambadziara* (*Jak się nazywała Mama Muminka przed urodzeniem Muminka? Bezdzielnia lambadziara*). W badanym materiale pojawiły się również zapożyczenia, np. *kontoj* ‘zabawka typu *cot toy*’

¹⁹ Od *ciapki* + *skarpetki*.

(*A nie ma kontoja zeby zabawke powiesic*), **klyni** ‘wózek marki Quinny’ (*Witam. Pani ma jeszcze ten klyni*). Wszystkie zapożyczenia wystąpiły w formie zniekształconej fonetycznie, co świadczy o nieznanym języka pochodzenia wyrazów.

Ciekawym zjawiskiem, typowym dla języka internetu, jest stosowanie skrótów, które wchodzi w relacje składniowo-fleksyjne. W przypadku memów o *madkach* są to np. *cc* ‘cesarskie cięcie’ (*Drogie mamy po cc- nie szukajcie się i nie pochlebiajcie sobie*), *tc* ‘tydzień ciąży’ (*Jestem w 20 tc*), *tż* ‘towarzysz życia’ (*Mamy wolne ja i mój tż ale nie mam pomysłu*). Co ciekawe, skróty *cc* oraz *tc* występują również w specjalistycznym języku medycznym.

Jak wspomniano, w materiale pojawia się wiele błędów językowych. Część z nich uwarunkowana jest zapisem fonetycznej formy wyrazu, najliczniejsze są jednak błędy, w których następuje mieszanie zapisów fonetycznego z ortograficznym. Wynikają one z niekompetencji językowych oraz pozajęzykowych, a także z pośpiechu i braku dbałości o formę zapisu. Egzemplifikują to następujące przykłady: *kąkubent*, *kąsultantka*, *klijęt*, *fszcząsa-jące* (dodatkowo występuje tu niekonsekwencja w zapisie fonetycznym), *wyrazy spuczucia*, *zwruszajonce*.

Wszystkie analizowane memy posiadają stosunkowo krótki tekst (również memy-cytaty), co przekłada się na brak występowania błędów fleksyjnych. Pojawiają się w nich za to przykłady, w wypadku których trudno określić, czy mówimy o błędzie czy świadomym wykorzystaniu leksemu, który pojawił się w języku rodzinnym, np. *kombionez* (określenie pojawiło się podczas aukcji dziecięcego kombinezonu), *monokoko* (*co sądzicie o szczepieniu dziecka na monokoko?*). W badanym materiale można zaobserwować również błędy wynikające z nieznaności konkretnego leksemu i jego znaczenia, m.in. *badania planetarne*, *owulacje na stojąco*, *znać coś z eutanazji*. Sformułowania te pojawiły się pierwotnie w tej formie i obecnie wykorzystywane są wtórnie jako żart, np.

- (A) *ile kosztuje badanie planetarne i usg ? i czy to jest bezpieczne dla dziecka*
- (B) *Kosmicznie drogo :)*
- (C) *W badaniu można sprawdzić czy dziecko będzie z Marsa czy z Wenus*

Wypowiedź (A) to treść autentycznego posta wykorzystywanego jako mem-cytat, natomiast wypowiedzi (B) oraz (C) to komentarze jakie zostały do niego wtórnie dodane po dyskusji na różnych forach.

Po analizie przedstawionych przykładów z memów można postawić tezę, że tworzy się nowy „odłam” języka, powszechnie stosowanego przez *madki*, jednak w rzeczywistości niektóre z wymienionych wyrażen wystąpiły jedynie raz w naturalnym środowisku i zostały powielane w postaci memów. Zazwyczaj jest to więc jednokrotne użycie danego sformułowania, które poza sferą memów nie występuje.

Podsumowując, memy o *madkach* burzą dotychczasowy stereotyp matki, podkreślają jego redefiniowalność i zmieniają go, ukazując, że matkami są dziś również młode,

roszczeniowe, niewykształcone kobiety, postrzegające swoją pozycję w społeczeństwie głównie przez pryzmat urodzenia dziecka. Dwa główne typy memów w tym temacie, czyli *Dej mam horom curke* oraz *Za uśmiech bombelka*, ukazują potępiane przez internautów zachowania tej grupy. Równocześnie, przez swoją specyficzną formę (memów-cytatów), są świadectwem poziomu kompetencji językowych i pozajęzykowych osób określanych jako *madki*. Memy te mają przeważnie wtórny charakter i stały się w ostatnim czasie bardzo popularne, co sugerowało, że występujących w nich zjawisk językowych będzie zdecydowanie więcej. W analizowanym materiale zaobserwować można głównie dwa typy zjawisk językowych: słowotwórcze oraz fonetyczne. Neologizmów pojawia się stosunkowo mało, wszystkie są derywatami i związane są wyłącznie z tematyką rodzicielstwa. Przeważają błędy typowe dla języka internetu – ortograficzne, interpunkcyjne oraz fonetyczne. Pod tym względem memy o *madkach* nie różnią się niczym od typowej formy komunikacji internetowej. Możliwe jest pojawienie się w przyszłości tego typu wypowiedzi w języku potocznym.

Bibliografia

- Bartmiński, Jerzy. „Polski stereotyp matki”. *Postscriptum Polonistyczne* 1 (2008): 33–53.
- Budrowska, Bogusława. *Macierzyństwo jako punkt zwrotny w życiu kobiety*. Wrocław: Wydawnictwo Funna, 2000.
- Burkacka, Iwona. „Memy a stereotypy”. W: *Internet jako przedmiot badań językoznawczych*, red. Ewa Kołodziejek, Rafał Sidorowicz, 11–26. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2017.
- Copypasta*. Dostęp 12.11.2019. <https://www.miejski.pl/slowo-Copypasta>.
- Długosz, Kazimierz. „Językowy obraz kobiety i mężczyzny w polszczyźnie potocznej”. *Prace Filologiczne* 45 (2000): 121–131.
- Dubisz, Stanisław, red. *Uniwersalny słownik języka polskiego*. T. II. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.
- Hryciuk, Renata E., Elżbieta Korolczuk, red. *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce*. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012.
- Juza, Marta. „Memy internetowe – tworzenie, rozpowszechnianie, znaczenie społeczne”. *Studia Medioznawcze* 4 (2013): 49–60.
- Kowalczyk, Izabela. „Matka-Polka kontra supermatka?”. *Czas Kultury* 5 (2003): 11–21.
- Lubaś, Władysław. „Polska pisownia w Internecie, prestiż oficjalnej ortografii i jej nauczanie”. W: *Język w mediach: antologia*, red. Małgorzata Kita, Iwona Loewe, 281–292. Katowice: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Śląskiego, 2014.
- Mikołajko, Zbigniew. „Wózkowe – najgorszy gatunek matki”. *Wysokie Obcasy Extra*, 4 (2012).
- Niekrewicz, Agnieszka Anna. *Od schematyzmu do kreacyjności. Język memów internetowych*. Gorzów Wielkopolski: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba z Paradyża, 2015.
- Skorupska-Raczyńska, Elżbieta. „Językowa kreacja matki w *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej”. *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria językoznawcza* 12 (2013): 189–205.
- Wejland, Andrzej. *Obrazy grup społecznych: studium metodologiczne*. Warszawa: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, 1991.

Madka – zjawiska językowe w nowym typie memów o matkach

Streszczenie

W ostatnim czasie w przestrzeni internetowej wyszczególnił się nowy typ matki – *madka*. Wpłynęło to na poszerzenie dotychczas funkcjonującego stereotypu matki. Artykuł ma na celu omówienie zjawisk językowych występujących w nowym typie memów o matkach, traktującym o zachowaniach pewnej grupy matek, zupełnie odbiegającej od stereotypu Matki Polki. Memy o *madkach* stanowią odzwierciedlenie ewolucji, jaka dokonana się w formie tego internetowego gatunku. Nowy typ memów charakteryzuje przede wszystkim odejście od kodu obrazowego, a czasem całkowita z niego rezygnacja, na rzecz rozszerzenia części werbalnej. Memy o *madkach* występują głównie w formie memów-cytatów, czyli krążących po sieci zrzutów ekranowych kontrowersyjnych rozmów, które są poddawane dyskusji i wzbogacane o komentarze, często zmieniające ich pierwotny charakter. W analizowanym materiale można dostrzec cechy typowe dla komunikacji internetowej – błędy ortograficzne, interpunkcyjne i fonetyczne. Pojawiają się warte uwagi neologizmy związane z tematyką rodzicielstwa, jednak jest ich stosunkowo mało. Niewykluczone, że niektóre z funkcjonujących w memach sformułowań z czasem przenikną do mowy potocznej.

Madka – linguistic phenomena in the new type of memes

Summary

Recently, in the internet space a new type of mother has been singled out – *madka*. This resulted in the extension of a stereotype of mother which has functioned so far. The purpose of this article is to describe the linguistic phenomena occurring in the new type of memes about mothers, devoted to behaviours of a certain group of mothers, completely different from the stereotype of the Polish Mother. Memes about mothers reflect the evolution that took place in the form of this internet genre. The new type of memes is characterized primarily by giving up the image code, or even its complete rejection, in favour of extending the verbal part. Memes about mothers function mainly as the memes-citations, i.e. screenshots of controversial conversations floating around the internet, that are put under discussion and given comments, often changing their initial character. In the analysed material features typical of the internet communication can be observed – the spelling, punctuation, and phonetic errors. There appear neologisms worth attention, related to the subject of parenting, but these are relatively few. It is likely that some of the expressions used in the memes will be absorbed into the everyday speech.

Cytowanie

Kłosowska, Katarzyna Agnieszka. „*Madka – zjawiska językowe w nowym typie memów o matkach*”. *Studia Językoznawcze. Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny* 19 (2020): 181–189. DOI: 10.18276/sj.2020.19-12.